

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ

« 18 » квітня 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

В.о. проректора
з науково-педагогічної роботи

Наталія ГУК

« » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра
на основі освітнього ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії
(Освітня програма – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії)

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
від «25» березня 2024 р., протокол № 9

Голова вченої ради _____ (Віталій КРИВОШЕЇН)

Дніпро-2024

Укладачі програми :

1. Висоцький О.Ю., професор кафедри міжнародних відносин;
2. Головка І.К., доцент кафедри міжнародних відносин;
3. Петров П.Г., доцент кафедри міжнародних відносин;

Програма ухвалена на засіданні кафедри міжнародних відносин від «27» лютого 2024 р., протокол № 11

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ігор ШЧЕНКО)
(ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради факультету суспільних наук і міжнародних відносин від «20» березня 2024 р., протокол № 6

Голова

(підпис)

(Іван ГОЛОВКО)
(ім'я та прізвище)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фаховий іспит (ФІ) передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати ФІ зараховуються для конкурсного відбору осіб; які на основі ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, магістра) вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Програма фахового іспиту для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (Освітня програма – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії) містить питання з таких *нормативних* навчальних дисциплін природничо-наукової та професійної підготовки бакалавра:

1. Теорія міжнародних відносин
2. Міжнародні організації
3. Дипломатична та консульська служба
4. Сучасні міжнародні відносини
5. Дипломатичний протокол та етикет

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ОЦІНЮЄТЬСЯ ВСТУПНИК

1. Навчальна дисципліна №1 «Теорія міжнародних відносин».

1. Основні наукові школи та напрямки теорії міжнародних відносин.
2. Міжнародні відносини як суспільно-історичний феномен.
3. Суб'єкти міжнародних відносин.
4. Процес детермінації зовнішньополітичної поведінки суб'єктів міжнародних відносин.
5. Механізм та процес прийняття зовнішньополітичного рішення.
6. Проблема «сили» в теорії міжнародних відносин.
7. Глобальна система міжнародних відносин.
8. Співробітництво та інтеграція в міжнародних відносинах.
9. Міжнародний конфлікт.

2. Навчальна дисципліна №2 «Міжнародні організації».

1. Перші міжнародні організації. Ліга Націй. Тема
2. ООН і засади її функціонування.
3. Роль ООН в світовій політиці.
4. Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика.
5. Економічні спеціалізовані установи ООН.
6. ЮНЕСКО. Міжнародна організація праці.
7. Фінансові спеціалізовані установи ООН.
8. Організація Північноатлантичного договору (НАТО).
9. Міжурядові регіональні організації. Тема 10. ОБСЄ.
10. Регіональні організації союзного типу.
11. Європейський Союз.
12. Неурядові міжнародні організації.

3. Навчальна дисципліна №3 «Дипломатична та консульська служба».

1. Поняття дипломатії та дипломатичної служби.
2. Державні органи зовнішніх зносин та дипломатична служба.
3. Встановлення дипломатичних відносин.
4. Відкриття дипломатичних представництв та завершення дипломатичної місії.
5. Структура і персонал дипломатичного представництва.
6. Функції дипломатичних представництв та засоби їх здійснення.
7. Дипломатичні привілеї та імунітети.
8. Специфічні галузі дипломатії.
9. Встановлення консульських відносин.

10. Функції консульських установ та засоби їх виконання.
11. Консульські привілеї та імунітети.
12. Спеціальні місії як форма дипломатії.
13. Міжнародні організації як форма багатосторонньої дипломатії.

4. Навчальна дисципліна №4 «Сучасні міжнародні відносини».

1. Трансформація міжнародних відносин на початку ХХІ ст.
2. Міжнародне співробітництво у боротьбі з новими світовими викликами та загрозами.
3. Відносини Схід-Захід та Північ-Південь у сучасному світі.
4. Формування інститутів колективного глобального лідерства у сучасному світі.
5. Кризове реагування у сучасних міжнародних відносинах.
6. Міжнародне співробітництво у сфері захисту прав людини.
7. Сучасні відносини глобальних держав.
8. Сучасні міжнародні відносини в Європі.
9. Сучасні міжнародні відносини в Євразії.
10. Сучасні міжнародні відносини у Східній Азії.
11. Сучасні міжнародні відносини у Південній Азії.
12. Сучасні міжнародні відносини у Південно-Східній Азії та Океанії.
13. Сучасні міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході.
14. Сучасні міжнародні відносини в Америці.
15. Сучасні міжнародні відносини в Африці.
16. Демографічний та продовольчий чинники у сучасних міжнародних відносинах.
17. Енергетичний чинник у сучасних міжнародних відносинах.
18. Ядерний чинник у сучасних міжнародних відносинах.
19. Мілітаризація та проблема контролю над озброєннями у сучасних міжнародних відносинах.

5. Навчальна дисципліна № 5 «Дипломатичний протокол та етикет».

1. Дипломатичний протокол – політичний інструмент дипломатії.
2. Дипломати і дипломатичний корпус.
3. Особисті візити і бесіди дипломатів.
4. Протокольне забезпечення візитів на вищому рівні.
5. Дипломатичне листування.
6. Дипломатичні прийоми.
7. Церемоніали.
8. Міжнародна ввічливість.
9. Протокольна діяльність дипломатичного представництва.
10. Особливості дипломатичного протоколу в зарубіжних країнах та Україні.

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни № 1 «Теорія міжнародних відносин»

1. Мальский М. З. Теорія міжнародних відносин / М. З. Мальский, М. М. Мацях. – Львів, 2007.
2. Мальський М., Мацях М. Теорія міжнародних відносин. / М. З. Мальский, М. М. Мацях. Підручник. 2-е вид., перероблене і доп. – К.: Кобза, 2003.- 528 с.
3. Розумюк В. Теорія міжнародних відносин: шляхи еволюції та перспективи розвитку URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/19871/36-Rozumnyuk.pdf?sequence=1>
4. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин : навч. посібник. К. : Дипломатична Академія України при МЗС України, 2019. 200 с.
5. Основи теорії міжнародних відносин. Навчальний посібник / Л. О. Дорош, М. В. Здровега, О. Я. Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.
6. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. /М.П. Требін та ін.; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. 538 с.
7. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. для студ. 3-тє вид., доп. та випр. Л.: Новий Світ-2000, 2009. 357 с.
8. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 271 с.
9. Stephen J. A. Ward. (2021). Classical Liberal Theory in a Digital World, URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/9781118591178.ch1>

До навчальної дисципліни № 2 «Міжнародні організації»

1. Міжнародні організації: навчальний посібник / А. П. Голіков, С. Гасім, О. В. Журавльов.Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 120 с.
2. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс: 3-тє вид. перероб. та доп. Навч. посібн.[За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С.]. К.: ЦУЛ. 2018. 344 с.
3. Міжнародні організації. / В.О. Козуб, П.Л. Гринько. – вид. 2-ге, перероб. та доп. – Харків: «Видавництво «Форт», 2016. 63 с.
4. Макар Ю. І., Гдичинський В.Ю., Попик С.Д, Ротар Н.Ю Україна в міжнародних організаціях: навч. посібник Чернівці: Прут. 2009. 880 с.

5. Свида Т.О. Міжнародні організації: навчально-методичний посібник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ». 2016. 36 с.
6. Стройко Т.В. Міжнародні організації: Навч. посіб.: К.: Кондор-Видавництво. 2018. 250 с.
7. Європейська та євроатлантична інтеграція: навчальний посібник [О.В. Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська О.Я. Кравчук та ін.] за заг. ред. О.М. Лютак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС. 2016. 376 с.
8. Діяльність Міжнародної організації праці: навч. посіб. / [Ю. Д. Древаль та ін. ; за заг. ред. Ю. Д. Древаля]. Харків : ХНАДУ. 2015. 184 с.
9. Міжнародні організації: кредитно-модульний курс: навч.-метод. посібник. Під ред. Т.В. Андросової. Харків: ХДУХТ. 2013. 145 с.
10. Скрипник О. М. Історія міжнародних організацій. Навчальний посібник. Умань: ПП Жовтий О.О. 2011. 226 с.
11. Тригуб О. П. Міжнародні організації (методичні рекомендації до курсу). Миколаїв: «Іліон». 2007. 62 с.

До навчальної дисципліни №3 «Дипломатична та консульська служба»

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 року
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text
2. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 року.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text
3. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або міжнародними організаціями від 21 березня 1986 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_a04#Text
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
5. Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру від 14 березня 1975 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_254#Text
6. Віденська конвенція про спеціальні місії від 8 грудня 1969 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_092#Text
7. Дипломатична служба України. Загальні засади/ А. В. Панов. - Ужгород : Аутдор-Шарк , 2015.
8. Дипломатична та консульська служба: навч. посіб. / Я. Б. Турчин, О. Н. Горбач, Л. О. Дорош та ін. ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. — 224 с.

9. Федчишин С. А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення : монографія / С. А. Федчишин. – Х. : ФІНН, 2011. – 264 с.
10. Посольство і консульство: організація і форми роботи : навч. посіб. / Олександра Петрівна Сагайдак, П.Д. Сардачук / Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаніка; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Київ : Знання, 2014.
11. Балабанов К. В. Дипломатична та консульська служба : підручник для студентів ВНЗ / К. В. Балабанов, М. В. Трофименко. — Донецьк, 2012
12. Опанасюк О. Новітні тенденції в роботі дипломатичного агента ХХІ ст. URL: http://journals.iir.kiev.i.php/pol_n/article/view/2989.

До навчальної дисципліни №4 «Сучасні міжнародні відносини»

1. Деминський, Л.Є. Міжнародні відносини України / Л.Є. Деминський. – К., 2004.
2. США і світ ХХІ століття./ Колективна монографія ІСЕМВ. К.: Центр вільної преси, 2013.- 382 с.
3. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Наукова серія “Трансатлантичні студії”. Колективна монографія. К.: Центр вільної преси, 2014.- 479 с.
4. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. / З англ. перекл. Олена Фешовець. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000.
5. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Пер. з англ. Наталії Климчук. — Львів: Кальварія, 2006. — 474 с
6. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: навчальний посібник/ М.Г. Капітоненко. — К.: Либідь, 2009. — 352 с.
7. Кравченко С. Р. Міжнародно-правове регулювання припинення міжнародних договорів: теорія і практика / С. Р. Кравченко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К. : LAT & K, 2010. — 241 с.
8. Кузик П. Націоналізм і шовінізм у міжнародних відносинах / П. Кузик. — Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. — 216 с.
9. Ліпкан В. А. Національна і міжнародна безпека у визначеннях та поняттях / В. А. Ліпкан, О. С. Ліпкан. — К. : Текст, 2008. — 346 с.
10. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях. — К.: Знання, 2007. — 461 с.
11. Традиція та інновація в теорії міжнародних відносин: матеріали Міжвідомчої наук.-теорет. конф., 21 — 22 квітня 2005 р. / відп. ред. С.В. Кононенко. — К. : [Без в-ва], 2005. — 87 с.

12. Шевченко О. В. PR-технології в міжнародних відносинах (європейський досвід та перспективи України) / О. В. Шевченко. — К.: Відділ оперативної поліграфії Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Т. Шевченка, 2003. — 187 с.

До навчальної дисципліни №5 «Дипломатичний протокол та етикет»

1. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. – Навчальний посібник. – К.: Знання, 2017.- 326 с.
2. Тимошенко Н.Л. Ділова культура дипломата . – Навчальний посібник, К.:Знання , 2014, 199 с.
3. Станчев, М. Г. Дипломатичний протокол та етикет. - Харків : Видавництво ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015 . – 96 с.
4. Гулієв А. Дж. Основи дипломатичного протоколу та етикету : навч. посіб. : пер. з англ. / Аріф Гулієв ; Нац. авіац. ун-т. — Харків : Факт, 2017
5. Подворна О.Г. Дипломатичний протокол та етикет: навчальний посібник. Вид. 2-ге: перероб. та доп. Острог: Національний університет «Острозька академія», 2020. 218 с.
6. Белогубова О. О. Дипломатичний протокол та етикет: Навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2011. 80 с.
7. Волошина Н.М., Дзюба М.Т., Жарков Я.М., Мехед П.М. Військовий етикет і дипломатичний протокол: Навчальний посібник. / За заг. редакцією Ольхового І.О. К. : ВІКНУ, 2011. 236 с.
8. Дипломатичний протокол та етикет: Навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2013. 335 с.
9. Калашник Г. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету: Навч. посібник. К. :Знання, 2007. 143 с.
10. Невелєв О. М. Етика та етикет у зовнішньоекономічній діяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Центр учбової літератури, 2009. 168 с.
11. Ріяка В. Дипломатичний протокол: Навчальний посібник. Харків : Нац. юрид. акад. України, 2006. 134 с.
12. Український дипломатичний словник /За ред. М.З.Мальського, Ю.М.Мороза. К.:Знання, 2011. 495 с.

4. СТАНДАРТНА СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФІ

Кожний варіант фахового іспиту містить 50 тестових завдань; зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування. Всі питання складені у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих; проти якої вступник має зробити відповідну позначку.

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту ФІ може набувати одного з двох значень:

- максимального значення 2 балів у випадку вірної відповіді;
- мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань

Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів; яка може бути набрана за весь іспит
Питання на обрання вірної відповіді	50	2	$50 \times 2 = 100$

- за темами навчальних дисциплін

База містить 5 дисциплін; в кожній дисципліні 4 різних блоки; обирається по два-три завдання з блоку;

всього одиниць у варіанті білету 50 .

Для забезпечення оголошеної структури екзаменаційного білету і належної варіативності при його формуванні склад та об'єм бази тестових завдань повинен бути таким

Дисципліни	Кількість блоків	Кількість завдань в одному блоці	Всього завдань з дисципліни
Теорія міжнародних відносин	4	25	100
Міжнародні організації	4	25	100
Дипломатична і консульська служба	4	25	100

Сучасні міжнародні відносини	4	25	100
Дипломатичний протокол та етикет	4	25	100
Загальна кількість завдань			500

Структура варіанту з фахового іспиту:

	Кількість тестових завдань у варіанті	Кількість балів за тестове одне завдання	Максимальна кількість балів
Теорія міжнародних відносин	10	2	20
Міжнародні організації	10	2	20
Дипломатична і консульська служба	10	2	20
Сучасні міжнародні відносини	10	2	20
Дипломатичний протокол та етикет	10	2	20
Всього питань на обрання вірної відповіді	50	2	50 x 2=100

--